

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek.
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTÜ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szer-
kesztőségnél, vagy a helyb. könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál a szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetetnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díj számíttatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca **Uhrmann Márton**
műkereskedésében.

Kedd, november 27. 1860.

42. szám.

Harmadik évi folyam.

Virraszszunk!

Jelige: Legyetek ébren és virraszszatok,
hogy kísértetbe ne jöjjetek.

Vannak korszakok egyes emberek és népek életé-
ben nevezetesekek, nagyszerűek.

Ilyenek a mostaniak, midőn lét és nemlét körül
forog a kérdés.

A tizenegyéves rendszernek épülete inog, halljuk
egyes gerendáit ropogni, látjuk valahára egyes falait be-
dűlni, — nincs mentség, halommá kelle omlani annak,
mi nem szilárd alapokon emelkedett.

Nekünk nem hivatásunk támogatni a menthetlenül
bomladozót, feltartani a földrengést, felfogni a sujtó vil-
lámokat, hanem a régiek romjaiból újat építeni magunk-
nak és utódainknak maradandót.

Ezt pedig csak közös erővel tehetjük.

Testvéreink, rokonaink gyengítése, saját erőtlenség-
günket vonná maga után.

Mind az, ki a kor szellemét felfogni képes, kiben
jó, becsületos a szándék, nem fogja a népek között az
egyenetlenség magvát elszórni akarni, melynek kalászaiban
csak ezek átkát fogja majd idővel az aratni, ki
ezt elhintette.

Pedig népek átka megfogamzani szokott!

A lefolyt tíz év könyve még nyitva áll közöttünk,
és mint Draco törvényeiről állítattott, hogy vérrel irat-
tak, ugy ellehet mondani, hogy annak sorai a népek
könyveiből folytak.

Minden oldala egy század keserveit foglalja ma-
gában, minden lapja ugy tűnik lelki szemeink elé, mint
egy fehér lepel, mely egy kedves halottunk felett terül el.

Ha volna kéz, mely a hulló csillagokból egy új
 eget állíthatna, ha volna hatalom, mely elhunyt kedves
 eszméinkből elhervadt reményeinkből egy képet, egy
 egészet varázsolhatna, mennyire fájna ennek látása lel-
künknek!

És kiben nem keletkezett azon kívánság, midőn
kedveseinek sirkertjeiből visszatér az élőket annál na-
gyobb szeretettel, gyöngédséggel megölelni?

Ki nem érezte közülünk, midőn szemei a multak
romjain merengnek, keblében a szeretet, testvériség ér-
zelmeit magasabbra dagadni azok iránt, kiket a gondvi-
selés már azáltal, hogy egy földön, egy éghajlat, egy szent
király csaknem ezer éves koronája, egy szabad és

Europában legrégebb alkotmány alatt együtt élni
engedett, testvérül adott kölcsönösen egymásnak táma-
szul jó és balszerencsében, bús napokban!

Ki ne látta a hajónak különböző, hemisphaerák-
ból összegyűlt népét a kiállott tengeri vész után; mely
legdrágább kincseiket, vagyonuk nevezetesebb részét
emészté meg, egymás nyakába borulva, hálát adni az
ég urának, hogy közös árbocokon ismét közös lobogó-
jukat lengeni láthatják!

És a népek, kiknek tagjai nem idegenekből álla-
nak, hanem ugyan azon föld, egy haza gyermekei, mi-
dőn a Haza, ez áldott, széles, tág hajó, melyben csak a
roszakarók egymás mellett elnem férhetnek, az elnye-
léssel fenyegető, minden oldalról csapdosó hullámok kö-
zül kimenekült ne örülne a szerencsés cseménynek, egy
szebb, jobb jövőt hirdető közös lobogónak, melyet a vész
idején levonni kellett, és mely fenn ismét szabadon
leng?

Minden esetre nagy lelkiismeretlenség kívántatik
hozzá, egy család, egy nép örömét a kiállott vész nap-
ján megmérgezni akarni; nagy gyöngédtelenség kívánta-
tik a beteget, ki eddig alig kezd üdülni, és ki miután
eddig mindig vezettetett, még járni is alig tud, üdülése
első napjaiban előbbi betegségének okaitól meg nem ki-
mélni.

A nép mindenütt jó, a természet ösztönénél fogva
egymáshoz közeledni, frigyét kötni és barátságban élni
kész. —

Egyes önzők voltak mindig, kik a népek egyet-
értését megzavarták, azt eszközül használták és saját
magán érdekeikből egy erős választó falat képeztek,
nép és nép, testvér és testvér között.

Kiért folyt századokon át a népek vére a világ
különböző tartományaiban? a nép érdeke volt-e az, mely
háborukkal, véres csatákkal árasztotte el azokat? A
nép eszköz, hiszékeny tömeg, egy könnyen igazgatható
gép volt mindig, melyet a hatalmasabb, okosabb, ra-
vaszabb mindig saját érdekében kizsákmányolhatott.

Tanuljunk a mult idők kárán és nemzeti vesztés-
seink szomorú emlékein, az egyenetlenség szülte se-
beink fájdalmából merítsük az oltási anyagot hasonló
bajok visszakerülése ellen, üzzük ki körünk-
ből azokat, kik köztünk szakadást előidézní akarnának,
és ha kolompot nem is köthetünk a célra nyakukba,
hogy már messziről kerülhessük, bélyegezzük meg őket legalább

moraliter úgy, hogy reájuk ösmerjenek és utjaikból kitérjenek.

Ne hallgassuk mézesen folyó szavaikat, dugjuk be mint Ulysses a syrenek bájos zengeményeire füleinket, és mint mondá: a kéz Ezsau keze, de a szó, Jakab szava, mondjuk mi is, elutasítván őket! a szavak a népbárát szava, de cselekedetük a nép ellenségeinek cselekedete.

Nem arra kell tekintenünk mit mondanak, hanem hová törekszenek, mert ők olyanak mint a bandsal, ki másfelé néz és másfelé vág.

Különböztessük meg az ur igaz profétáit a hamis profétáktól, kik szívükben árulást és szájokban hazaszeretetet hordanak.

Nekünk, hogy alkotmányunk értelmében szabadok, önállók lehessünk, erőre van szükségünk, ezt pedig csak egyetértés adhat.

Ki tehát az egyetértést megakarja zavarni körünkben, az erőnkől akar ravaszul megfosztani, mint Delila ravaszul megfosztá Samsont, kit ellenségeinek elárult.

Az is, ki a népet kívánja megfosztani erejétől, ezt nem azért teszi, hogy boldogítsa, hanem hogy — elárulja.

Tehát örködjünk, virraszszunk, hogy kísértetbe ne jöjjünk.

Missics János.

A borostyán.

Tisztességes évhalmazokkal dicsekedhetik az emberiség biblia szerinti teremtménye oltá, de a borostyán, e csekélynek tetsző természet-alkat még is jóval idősebb.

Már a legrégibb időkben ösmeretes diszanyag volt. s használták sok oly tárgy készítésére, mire ma is használtatik, noha képződéséről semmi bizonyosat nem tudtak, sőt osztályozásával sem voltak tisztában; úgy anyyira, hogy eleinte kőnek tartották, mint ezt régibb neve „Borostyánkő“ (Bernstein) is mutatja, noha már a római természetkutató Plinius azt gyantának vallotta. Utána számtalan vélemények merültek fel képződéséről, de mind olyanok, hogy halva születtek, míg nem a későbbi alapos kutatások Plinius állítása mellett nyilatkoztak.

Ezen érdekes anyag képződése a barna szén képződésével egy korba esik, s nem más mint bizonyos fenyüemü fák (coniferae) kifolyt gyantája, mi kifolyása után megkeményedett.

Mellette szólnak ezen állításnak azon körülmények, hogy a borostyán a barna szén közt találtatik leginkább, gyakran egész törzsek közelében, továbbá az is, hogy rajta fahéj lenyomatok, s apró bogárcák kövületei is láthatók, mely bogárcák a gyantára még hig állapotában szálltak, s reá ragadva vele együtt megkeményedtek.

Igy minden helyről, hol jelenleg borostyán található, bizton lehet állítani, hogy egykoron ős erdők árnyékolák a vidéket, mely erdők azonban már évezredek oltá a föld alá temetvék, s most mint barna szén szolgálnak a későbbi nemzedéknek.

A mythologia is igen érdekes képződést ad a borostyánnak, szerinte az nem más mint a napkocsijával szerencsétlenül szekerezett Phaeton nővéreinek, kiket az istenek Eridanus folyó partjain nyárfává változtattak, fivérükért sirt megkövesült könyeik.

A borostyánt az ó kor legnagyobb és első kereskedői a phöníciaiak hozták a kereskedésbe, tőlük vették azt drága áron a rómaiak, görögök s trojaiak.

Ha egy darabka borostyánt szemlélünk, alig gyanítjuk, hogy egy ily jelentéktelen darabban oly erő rejlik, mely korunkban a legcsudálatossabb hatással világ-részeket egyesít, s a legszebb s legnagyobbyszerű természeti tüneménynek kölcsönze nevet, hogy segédkezet s alkalmat nyújtott a természet sok megfélejthetetlen tüneményeinek könnyű és biztos megoldására.

Mert már K. e. 600 évvel észre vették a görögök a borostyán azon tulajdonságát, hogy gyapottal dörzsölve, oly erőt nyer, melynél fogva apró papir darabkákat magához von, ezen erőt ők borostyán erőnek nevezték; mi nem más, mint a borostyánban dörzsölés által gerjesztett villanyosság; s mivel a borostyánnak görög neve Electron, innen ered azután a villanyosságnak „Electricitas“ nevezete. Mint minden gyantának, úgy a borostyánnak is elemei széneny, köneny, és légeny, s azon kiváló tulajdonnal bir minden szerves testek felett, hogy a rothadásnak ellent áll, évezredekig lehet a borostyán viz, vagy a földbe temetve, a nélkül, hogy alkata változnék, míg az ős fák, melyekből képződött már évezredek előtt változtatták azt.

A borostyán szilárd állapotban vízben és borszeszben feloldhatlan, míg ellenben igen égekeny lévén, tűzben könnyen olvasható, s ekkor mind vízben, mind borszeszben felolvad; olvasztása alkalmával kellemes balzsam illatot terjeszt, mely tulajdonánál fogva porrá zúzva jó illatu füstölő anyagul használtatik.

Található kisebb nagyobb mennyiségben a borostyán Francia-, Spanyol, Olasz s Svédhonban és Sibiériában, de legtöbb Poroszország keleti részén.

Poroszországban a borostyán államkincs; s ásatása vagy halászata az állam által adatik bérbe; — a mint emlitém, hogy az állam mind halászását, mind pedig ásatását bérbe adja következtethető, hogy nem csak a föld, de a tenger is tartalmaz borostyánt, valószínűleg az itt található darabok azon borzasztó ár által ragadtattak el törzseiktől, melynek képződésekor uralkodni kellett. — Mind két esetbeni nyérése különböző veszélylyel jár, s nem egyszer emberéletbe is került; mert a borostyánhalászat közönségesen vihar után üzetik, midőn a hatalmas szél felkorbácsolja a csendes tenger tükrét, s megrázkodtatja a borzasztó víztömeget fenéig, mely alkalommal felszaggatja azon vizinövény gyökei, melybe a borostyán darabok kuszálva vannak.

Ily vihar után a borostyánt tartalmazó tenger partjain csoportosan láthatni a borostyán halászokat övig a tengerben állani, s hosszú csákyáikkal az uszó növényt a partra huzni, hol nők és gyermekek fontják meg a borostyánt az ölelő karoktól.

Nem egyszer megtörtént már, hogy ily esetekben a

kapzsibb és merészebb halászt az ár elsodorta; s azért ha rendszeres társulatok által tétetik a halászat, a halászok hosszú kötelekkel kötik magokat egymáshoz, mi által az elsodortatástól inkább biztosíttatnak.

Második módja a tengerből borostyán nyérésnek a merités, hol eszély által jutni ahhoz, mit a természet önként nem ad által; a meritésre a legnyugodtabb tenger alkalmas, midőn a víztömeg, tükörsima felülete a tenger mélyére engedi pillantani a kutatót; — ily idő beálltaival a legnagyobb elővigyázattal bocsájtják a meritők lélekvesztőiket a sima tengerre, s ha kissé befelé haladtak, még evedzőiket is félre teszik, nehogy az evedző csapások által képzett hullámozás a tenger átlátszóságát zavarja, s a mint oly helyre érnek, hol borostyánt gyanítanak, hosszú, s e célra készített sodronyhálót merítenek a tenger fenekére, honnan mindent mi a hálóbba akad a ladikba felhuznak, azt szorgosan átkutatják, s a metalán talált zsákmányt nedves posztóba burkolják.

A halászás, és meritésnél sokkal mesterségesebb az ásás, itt párcsul a tudomány a mesterséggel, s karöltve segítik a kutatót célhoz jutni.

Ásás előtt mindig szorgosan vizsgálják a borostyán-ásók a tenger szakadozott partjait, s ott hol a föld rétegei, annak fekte s egymásrai következte borostyán tartalmat ígér, ott a partot gondosan leássák s a lehult földből a tengerfelé gátot készítenek, mely a munkásokat a tenger hullámainól óvja; de nemcsak a tenger hullámozása, hanem a partszakadás is munka hiúsító lehetne, azért a leásott part oldalait, kicölöpölik, vessző és palincscsal kibélelik, s miután már a vizet is kiszivattyúzták, kezdődik a valódi borostyánásás, mely célból a munkások a parti bányában kört képeznek, s ásóikkal több rendbeli, s egy egy ásónyom mélységű kört ásnak fel, a lehető legnagyobb vigyázattal, nehogy a található borostyán darabokat elmessék, az ily módon felásott földet mindig szorgosan átkutatják s a talált borostyánt az e célra rendelt egyén nagysága szerint rendezvén, nedves posztóba borítja; nedves posztóba azért szükséges a borostyánt borítani, mivel különben folytonosan nedves földben és csekélyebb légmérsékletben lévén, hirtelen száraz és meleg levegőre jutva, könnyen apróbb darabokra repedeznék, mi által a zsákmány értéke tetemesen csökkenne.

A borostyán értéke nagyságától függ, mert míg az egy fontos darabot 200—300 forinttal fizetik, addig a borsonyi darabok fontjáért alig adnak egy pár forintnál többet, de legyen az bármily apró, mégis mind felhasználatik, a nagyok szobrocskák, ékszer, mindennemű faragványok, pipa és szivarszivók; a borsonyiak: gyöngyök és koralok (borostyán); a legapróbbak és a hulladék, vizellenes máz, borostyánolaj, és füstölő készítése.

Poroszország évi borostyánterméke mintegy 3 ezer mázsa körül van, mivel nagy kivitelű üz, leginkább keletre, hol nemcsak mint ékszer, hanem mint füstölő is igen keresett tárgy, s vallásos szertartásoknál majdnem nélkülözhetlen; mint pipaszívó (csibuk) minden muzul-

mannak igen kedves, mivel nekik tiltva van a korán szerint, holt testek csontjait ajkaikkal érinteni.

A borostyán nagy kelete és ára miatt már a 13-ik században államkincs lett, s halálos büntetés mellett, tilos annak ásása és halászása, s még 1580-ban is csak engedélylyel lehet a borostyán partokra jutni, hol a part hosszában felállított bitófák figyelmeztettek mindenkit arra, hogy itt, egy darabka borostyán orzást, az étellel kell megfizetni.

A 17-ik században mindkét nemű 18 évetuli partlakosnak esküt kelle tenni, hogy soha borostyánt nem lop, mi az ásás vagy halászással egy értelmű volt, sőt a 18-ik század elején még avval szigorított az eskü, hogy a gyermekek köteleztettek saját szüleik feladására, ha azokat borostyán lopáson vették volna észre.

Csak 1837 oltá kezdenek a parti lakosok viszonyai tűrhetőbbek lenni, mivel ez idő oltá a porosz kormány a borostyán ásást, halászást és meritést, mint állam javadalmat, magoknak a parti lakosoknak adja bérbe, s ezóta nyitva állanak e partok az utazóknak, s a szegény annyi századon által folytonos rettegesben tartott part lakosok is vissza adattak az élet, ipar, és az emberi ségnek.

Ehrengrubber Imre.

Régi levéltárca.

(Közl. Széplaki.)

Pálffy Tamás püspök és magyar kancellár levelei

VI.

Alázatosan szolgálók Ngk.

Két rendbeli parancsolatyára adok az egyben váloztot Ngk, az előtt való bizony nem lehetet, mert sok volt raytam a' munka egyedül lévén . . . (Itt következik egynehány nem közölhető sor.)

1) Psentis hozak Nagy Ferenczet *) ide talan 50 lovassal stipatus, a ki sokra vallot Lőczén 'sám a többi között mostany Baymoczi Tisztartótis hivatyá Rottal Uram, a' ki aszt mondya csak valami Leveleknek lejrásában volt részes, Hunyadi Ferencznek hiyak. Egy Püspököt sem árestaltak mégh, de valóba járgya Sennyei uram **) eő Ngha Caplannya az Cancellariat, el kel hinny, nem más véghet, böcsülete meghmaradásával az Clerusnak, maradhasson békével, mert valaki derekas Conversatiót tartot Nadasdi urammal, kétségben veszik, a mint eő Ngha felőlis hallom. Nyavalyas Hidvéghy sem szokot volt az Bécsi konyhához, hasrágás vagy mi eset réa, csak nyerét szinten, Uramtul és Nghatúl kéretet egy italbort e' napokban, 's adott jó szivel. Ma izent Uram eő Ngha Camerae Praefectus uramnak le-

*) Lessenyei Nagy Ferenc nádori ítélőmester Wesselényi titkaiba otthonos volt. Szalay Lászl. Magy. Tört. V. k. 132, 144. l. l.

*) Sennyei István veszprémi püspök.

gyen irgalmasabb provisióval hozzá; dignum et justum est ha hasznát veszik jószágának. Én nem tudom mit kell remélni, csak válogat az Udvar az magyar Tanaczban, a ki 3. vagy 4. emberből ál. Lenne már valami gyűlés, és szakadna véghe, de annak sincz semmi hire, noha valoban vagyon Uram Ngha érette, 's nemis lészen valamigh a' czerna szálon fel nem találják a gombolyagoth, ugymint ki nem keresik az Rebelliseket. Sokan sok időtől sollicitálnak az Horvatok itt szegény Zriny uram által igazsághtalan elvett jószágoknak refusiojáért és restitutiojáért, de semmit sem chelekednek, hanem pro informatione relegaltatnak Zriny Ban Uramhoz: jó Compunctio lészen ha magath hamisnak vadollya és restitutióra resolvalya jószágát. Ma holnap parancholat éri Ngdat az Fai László jószágának kiadatása végeht. Et haec quae congregasti cujus erunt. Isten ne adgya meghndullyn a' Teörök, melleye állvan a' magyar, bizony vissza veszi (olvashatlan) Éltesse Isten Ngdat jo egésségben. Béc 5. Octobr. 1670. alazatos szolgálja

Szalay Mihály, m. p. *)

Külföldi levelek.

II.

Genua. Kr. e. 707. évben a ligurok által alapított; 222-ben a romaiak bekebelezték az alpokon in-neni Galliába; a carthagoi 2. háboru folyama alatt Mago, Hanibal testvére lerontotta, s a romaiak ismét fölépítették; ezeknek bukása után a longobardok kezébe került, s a longobardoktól elvette Nagy Károly, a hatalmas frank király. A X. század elején kivivta függetlenségét, résztvett a kereszties hadakban, és a guelfek és gibellinek véres harcaiban, melyek Genuát két ellenséges táborra osztották; midőn majd a Doria és Spinola, majd a Grimaldi és Fieschi pártok gyakorolták a főhatalmat; száműzván és levervén egyik a másikat. A későbbi századokban sokszor változtatta alkotmányát, és majd független köztársaság volt, majd francia ótalom alatt állott, kész minden pillanatban lerázni az idegen uralmat, a mint a szükség és a körülmények kívánták; azért mondá XI. Lajos, midőn Genua ismét az ő pártfogásába ajánlotta magát: „Les Génois se donnent à moi, et moi, je les donne au diable.“ 1805-

*) Szalay Mihály a kancellár titkára volt. Az ő kezével vannak Pálffynak fentebbi levelei írva, melyek, legkivált a 6-ik számu, a püspök loyalis és hazafui buzgalmáról szépen tanuskodnak. Vannak ezeken kívül Pálffynak kancellársága idejében írott még számtalan sok levelei ott, hol a most közlöttek, mind magyar nyelven és szellemben fogalmazva, melyek ezen gyászos idő történetéhez sok új adalékot nyújtanak, más részt pedig azon lelki elkeseredését rajzolják, mely Hoher birodalmi kancellár elleni merész de érdemlett kifakadásában tető pontját érte el. Lásd Horvát a Magy. Tört. III. 317 l.

(Közlő.)

ben bekebeleztetett a francia köztársaságba; a bécsi béke pedig Sardiniának ajándékozta, melynek jelenleg első hadi és kereskedelmi kikötője, 130,000 lakossal.

A város közvetlenül a hegyek tövében és a tenger partján fekszik; ennél fogva kevés helye levén a terjeszkedésre, utcái keskenyek és szabálytalanok. Ezek között legnevezetesebbek: a strada Balbi, nuova és nuovissima, melyek a várost keresztül hasítják, és a pompás vasuti indóhástól, az Aquasolanak nevezett sétátérre vezetnek. Ezekben vannak a legszebb paloták, minők: a palazzo Ducale, Balbi, Durazzo, Sera, Brignole-Sale sat. Ezekben folytonosan sűrög, forog a sok nép, mutatván az élénk kereskedést, s a világ minden részeivel szabad közlekedést. A többi utcák, valamint más olasz városokban, az egy Turint kivéve, elhagyottak és piszkosak. Általában ellehet mondani: hogy abban a szép, s a természet és művészet által egyaránt fölékesített Olaszországban, a városok tisztaságára nem sokat ügyelnek; mindamellett, hogy az olasz majdnem az egész napot az utcán tölti: ott süt, főz, mos, varr, eszik, fészüködik, társalog, disputál és conspirál. Mégis, ha az ember kimegy a főutcából és valamely mellékutcba tér, alig léphet a szeméttől. És ez így van Velencében és Genuában, Romában és Nápolyban; úgy hogy a külső piszok és a belső csin, gyakorta a legnagyobb ellentét képezik; mintha csak azt akarnák ez által mondani: „Contraria iuxta se posita, magis elucescunt.“ Legtisztább városok a többiek között Milano és Florenz, mindenekfölött pedig Turin.

A fennemlitett és általam meglátogatott paloták sok érdekest mutatnak; különösen emlékezetes a Durazzo palotában ama gyönyörű, doriai oszlopokon nyugvó márványcsarnok, és hasonló lépcsőzet, melyet Tagliafico épített, és Brignole-Saleban a képcsarnok, számos remekművekkel.

Hanem már most menjünk az isten házába. Ott van az Annunziata, hasonnevű téren, kívülről olyan állapotban, mintha tornyai leakarnának omlani, belülről a leggazdagabb aranyozással; ott van a sz. Lőrincről nevezett székesegyház, fehér és fekete márványból váltakozva összerakott épület, tarkaságánál fogva a szemnek nem igen kedves látomány; ott van a Sta Maria de Carignan, a város fölött uralkodó magaslaton, igen szép kilátással a tengerre, s a körüle fekvő partvidékre. Ennek kúpján és erkélyein sétálva szereztem meg Genua valódi képét, leghivebb vonásaiban és természetes színezetével, az emlékezetnek. Innen legjobban belátni a kikötőt, jövő és menő hajókat, arsenalt, világítótornyot, köz- és magán-épületeket, sétatért, erősítvényeket, és mindent mit Genua külsőképen szemléletre méltót nyújt. A templom belseje sem szűkölködik remekművekben; ezek közé számítom azon négy szobrot, melyek a templom hajójának keresztmetszésében állanak; és Puget francia szobrász műhelyéből kerültek ki; u. m. ker. sz. János, sz. Sebestyén, sz. Bertalan és boldog Sauli Sándor colossalis alakjait, fehér márványból.

Megakarám még látogatni az egyetemet és könyv-

tárt; de ezek a szünnapok miatt zárva levén, tudvágyamat ki nem elégíthették, hanem annál inkább vonzott az utcákon jelentkező zsidobongás a tergerpart felé, hol éppen a francia Messagerie Imperial szép alkotású hajója a „Provence“ menőfélben állott, az utcasarkokon kiragasztott hirdetésekben jelentvén az indulást. Én

használtam az alkalmat, és a Hôtel d'Italiában, melynek ablakai a tengerre nyílnak, végezvén dolgaimat, auguszt 13. este hajóra szállottam, mely csakhamar elrepült velem a hold fényében csillogó hullámokon.

Pados János.

T Á R C A.

Vész és nemtó.

Történelmi beszély

Ránosztai Rezsőtől.

(Folytatás.)

VII.

Álom.

Beüggönyözött sátor-szoba jóltevő homályában, fejét aszott karjára nyugtatva, halálhalványan pihen Margit.

Lelkének kinja ágyba szegzé őt.

Kedvesei távozta óta nehéz, válságos kimenetű láz gyötri a szerető anyát, s két éj és harmadfél nap után most először jöve hosszabb szender pilláira . . .

Szoborszerű arcán kebelvihar s lélekfájdalom hagyta sötét nyomokat. Lezárt szemei körül az álmatlan virrasztás kék gyűrűben mutatkozik . . . Forró ajkairólhev lehellet terjed . . .

Ágyánál legkedvesebb szolgája Ketura örködik hű gondallal beteg asszonya mozdulatai fölött.

Félórai alvás után nehéz nyögés közt riada föl álmából a beteg . . . Csak néha néha veti föl törtfényű szemeit, s mintha nem merne széttékinteni a rémes látvány miatt, mely előtte elvonul, ismét becsukja hirtelen.

Remegve vonul köny- és veríték csepektől nedves vánkosaiba s tompa siri hangon beszél összefüggetlen szavakat! Nincsenek itt . . . hisz most láttam! oly véreseket voltak fürteik! . . . a meleg vércseppek arcomra csapodtak föl! Hah! . . . s száraz ujjait végig voná arcán, mintha letörölni akarná onnan a cseppeket.

Ketura ijedve tekintte reá s kissé rohamos, de résztvevő hangon kérdezé:

Az istenért asszonyom mi bánt?! Csak én vagyok itt, ne félj! — tevé hozzá, gyöngéden megigazitva az agyról lecsüggő vánkásokat.

A beteg az ismerős hangra telemelkedék ágyában.

Ugy látszik eszméit rendezé . . .

Fájdalmas sohajjal tekintte sokáig körül mintha valamit keresne, s csendesedve mondá:

Oh Ketura itt vagy? Jer, jer beszélj nekem . . . Olyan borzasztó álmom volt . . . Ilont meg a férfiakat láttam véresen . . . Ugy-e nem haltak meg? . . . mond hogy nem! . . . Vagy ne szólj, hisz te azt nem tudod . . . Oh ki mondja meg ezt nekem, ki vigasztalja meg fájdalmimat — a gyermeket vesztett árva anya s a férjet vesztett elhagyott nő, vérző fájdalmát.

Ketura szánakodólag nézé urnőjét . . .

Nem érted te fájdalmimat Ketura, nem is értheted — szólt tovább Margit — anyának szerető anyának, férjt bíró nőnek kellene lenned, s még akkor is helyzetemben, hogy felfoghasd szívem kinjait, melyekre többé nincs vigasz!

Isten lát engem urnőm! végetlen szánlak szenvedéseidért — válaszolá meghatva a leány. — De vajjon kedvese isten előtt e kétségbeesett fájdalom . . . Légy nyugodt Ketura, lásd csak gyöngébb vagyok mint minőnek talán lennem kellene, és nem tarthatom vissza panaszom . . . de isten nem veheti rossz neven ezt . . .

A panaszt nem veszi! . . . csak kérlek, ha reá gondolsz ne mond miként fájdalomra nincs vigasz . . .

Nem hallod Ketura a lépteidet?! Ugy tetszik valaki jő — szólt a beteg hallgatódzva.

Igen asszonyom . . . Talán hirt hoznak a királyi udvarból . . . Oh isten! — kiálta föl egész testében remegve az anya — adj erőt elviselni e pillanatot . . .

Szétlebbent a függönyajtó s a hölgyek nem kis zavarodására egy — koldus lépett be rajta.

Arcán szégyen és bánat borongott, lelkében szenvedés és nyomor.

Térdeire ereszkedék a beteghölgy ágyánál s — mig ősz szakállán könyvek omlottak alá — a töredelem megrendítő hangján esdekelve, nehéz lélekzettel szólla:

Ismersz-e Margit? ; . . .

VIII.

V a l ó.

Ugy van az életben, hogy éppen akkor midőn leginkább elhagyatva véljük a bajok közepette magunkat, akkor áll hozzánk legközelebb a fölöttünk örködő égi kéz . . .

A hol legnagyobb a szükség, ott legközelebb a segély.

A bakó a verpadon állá már s fényes pallosát suhogtatva várá áldozatait.

Az agg Tiszavölgyi és Ilon elkészülve voltak a halálra . . .

Azon pilanatban midőn a börtön ajtajához közeledő fegyveresek zaját hallák egyetlen reménysugár sem derengett többé fájdalom dulta lelkükben.

Heves rázás ingatá meg a vasazott ajtók sarkait . . .

A rázás mindig erősebb lön . . .

Kulcsot! kulcsot! — kiáltá egy harsány hang — vagy ha kulcs nincs, döntsétek be az ajtót.

Sulyos ütések dörrenése zugott az erős a vasas lapokon, s a következő percben, midőn a szétvert zárok csörögve földre hullának; munkában kifáradott, fegyveresek élén, izzadság s porlepett arccal Ákos rohanna be.

Éltek még! — Hála az égnek! — szólt öröm s boldogsággal — s mig az ámulásából magához térni alig tudó aggot, s jegyesét férfias kebléhez szorítá, lázas kéjjel forrasztá csókot ajkaikra.

Az agg Tiszavölgyi nem szólt, nem szólhatott . . .

Véletlen fájdalom s váratlan boldogság egyiránt lekötik a nyelvet.

(Folytatatik.)

Heti szemle.

— A Vas. Ujs. 47. száma külön mellékletben Vörösmarty Szózatját hozta, francia, német, szerb és tót fordítással.

— Fuxhoffer Monasteriologia-jának II-ik kötete, átdolgozva és bővitve hazánk jeles tudósa Czinár Mór által, már sajtó alól kikerült, és így a Szent István társulat, mely a munkát kiadja, tudományos irodalmunkat ismét egy nagybecsű művel gazdagítja.

— Sokat jelentő tevények tartjuk megjegyezni, hogy a „Nord“ című hírlap melegen ajánlja a „szerb vajdaságnak“ Horvátországnak és Erdélynek, hogy ügyekezzenek minél szorosabban csatlakozni Magyarországhoz.

— Írói segélypénztár. A „Divatcsarnok“ kérést tesz az írói-segélypénztár számára gyűlt, de annak idejében lefoglalt pénzüsszeg holléte felől. Eziránt Török János, mint a „P. Napló“ akkori szerkesztője és a gyűjtés kezelője, leginkább utbaigazíthatna. — Jó lenne e nem megvetendő mennyiségű tőkét visszakeríteni és jogszerű céljára fordítani.

— A pesti magyar s német hivatalos lapok szerkesztősegei egy előleges értesítést közlenek, mely szerint illetékes helyen tett előterjesztésükre azon biztosítást nyerték, miszerint e lapoknak az alkotmányos rendszer szelleme által követelt és általuk forrón üdvözölt átalakítása jövő december 1-én fog életbe lépni.

— Egy verekedni szerető emberről írják a lapok, hogy az adóbehajtónak először is fejébe üté a magas kalapot, mondván „ez a fejadó“, azután mellére ütött, mondván „ez a foggyasztási adó“, végre hátára puffantott, mondván: „ez a pótdó“. De hogy nyugtázták az ilyen kifizetést!

— Az 1848-ki törvényhozás köztudomás szerint az ezen évi XVI. törvényekkel gondoskodott a megyei hatóság ideiglenes gyakorlatáról. A megyei szerkezet t. i. népképviselői alapjára fektetettvén, addig is, míg a közelebbi törvényhozás a megyéket végképp rendezte volna, megyei bizottmányok alakítottak, melyek ideiglenesen mind azon hatalmat gyakorolták, mely törvény és alkotmány szerint a megyei közgyűléseknek illette. A 1849-ben Temes megyében működött közigazgatási bizottmány névsora következő: Vukovics Sebő, igazságügyi miniszter. Adamsz Kristóf, kisbecskereki lelkész. Baja József, rittbergi földmives. Bervanger Ignác, verseci nemzetőrségi kapitány. Bok Agoston, lippai pék. Boros József, ügyész. Brenner Ferdinánd, gyárkúlvárosi lakos. Csemecz Károly, földmives. Czarán János, girodai lelkész. Czarán Thanászie, sipethi bíró. Damaszkín Antal, földbirtokos. Danius János, hidegkuti földmives. Farkas György, szentandrászi földmives. Feldinger Frigyes, ügyvéd. Fisser István, kereskedő. Fogarasy György, lippai kereskedő. Frombach János, verseci polgár. Fülep Lipót, ügyvéd. Galgon Jakab, lieblingi evang. lelkész. Gasperek József, mercifalvi földmives. Gerdán Miklós, medvesi földmives. Gorove István, földbirtokos. Gregus Lukács, zsebelyi népjegyző. Gruics Szilárd, belinci esperes. Gyika Tivadar, földbirtokos. Gyorgye János, csernegyházi bíró. Helmer Fidél, orcifalvi földmives. Hoffmann Antal, verseci polgár. Húth János, bakovári földmives. Joanovics György, földbirtokos. Kammer Ferenc, traunau bíró. Kannegiszer János, bessenyői bíró. Karácsonyi Miksa, bezdini apát. Kern Antal, dettai földmives. Kerseg János, Kerseg Ignác, új aradi földtulajdonosok Klapka Jós., temesv. lakos. Kolmán Ján., szentandrászi földmives. Korsós Mih., rittbergilakos Lázár Andr., gyiroki bíró. Lojicza Ján., zsebelyi földmives. Lussics Istv., számvevő. Madarász Ant., jószágigazgató. Marks Ant., szentandrászi lakos. Mayer Jós., jóséfkülv. lakos. Medveczky János. Mihók György, rekási bíró. Misics

Athanasz, haszonbérlo. Mónos János, rittbergi lakos. Móór Péter, brukenai plébános. Moricz András, omori földmives. Mustó István, vingai földmives. Nádor Károly, szkulyai ref. lelkész. Nagy József, rittbergi népjegyző. Natli György, orcifalvi lelkész. Nyár Gergő, majlátfalvi bíró. Nix Sebestyén, gyarmathai földmives. Pap János, népjegyző. Petrovics Demeter, lippai esperes. Prepeliczay Samu, szépfalvi lakos. Radonics Lázár, beregszói földmives. Rankó Miklós, murányi tiszt. Rózer János, mercifalvi lakos. Röth Sándor, földbirtokos. Rudnai Sándor ifj. Seiben, ezredes. Schevics János, ügyvéd. Schmidt József, kudrici földmives. Somogyi György, jószágigazgató. Stokinger Mór, ügyész. Stötzer Jakab, lieblingi bíró. Szalatkai N., vingai lakos. Szentleányi József, kincstári ülnök. Szimeon Popi, omori földmives. Szili János, dettai mézsaáros. Thanászie András, szentmihályi bíró. Thodorcszko Elek, fiskuti lelkész. Tormosy Mihály öreg. Tóth Antal, luziási lakos. Vác Mibály, verseci polgármester. Vallinger János, új-aradi bíró. Várkonyi Adám, földbirtokos. Varga Ignác, földbirtokos. Vólics Sándor, verseci bíró. Zelinszky László, gróf, földbirtokos. Zsupunszky János, varjasi földmives. Összesen tehát 76 bizottmányi tag. Mi e névsorozathoz csak azt a jegyzetet toldjuk, hogy ott a nem magyar ajku tagok száma, mint láthatni, nem csekély, és hogy a bizottmányban csak 23 nemes találkozik, elég bizonyosság, hogy a bizottmány alakítása szabadelmű szellemben történt.

— Vay Miklós kancellárhoz követség készül Fiuméből, a tengerpartnak Magyarországhoz visszacsatlása felől értekezendő. A követség csak arra vár, hogy a kancellár Pestre érjen, mert éppen hazánk fővárosában akar tisztelegni nála.

— A „Pesti Napló“ arról értesíti olvasóit, hogy f. évi decemb. 1-től kezdve anélkül, hogy mostani ára fölemeltetnék, naponként kétszer, azaz mint reggeli és esteli lap fog megjelenni. —

— Axentin román vezér, ki 1848-ban a románok élén annyira kitüntette magát, nov. 1-én Brassóba érkezett s az előkelőbbek nagyszerű ebédet rendeztek tiszteletére, mely alkalommal a három nemzet testvéries egyesülése mellett lelkes beszédek tartottak.

— Virághalmi Ferenc tisztelettel felkéri t. c. gyűjtőit, hogy „A király védenecsei“ című két kötetes történeti regényére befolyt előfizetéseket vagy megrendeléseket, szíveskedjenek f. hó végeig lakására (Nagy Dém u. p. Pápa) beküldeni.

A brassói magyar kaszinó megalakulása után, e hó elején tartá második közgyűlését.

— Kossuth nyilatkozványa és Horn újabb röpirata. A lapok néhány nap óta egy nyilatkozvánnyal foglalkoznak, melyet Kossuth a magyar néphez intézett volna. néhány lap plane ez okmány alapvonalait is közölte. Most bécsi lapok biztos forrás szerint írják, hogy ily nyilatkozvány sem nem létezik sem szándékban nincs. Ellenben rövid időn új röpirat fog megjelenni Horntól ily cím alatt: „Velence és Budapest“. A cím eléggé kifejezi az irat irányát, mely az utóbi császári patensre nézve föltétlenül visszautasítólag fog nyilatkozni.

— Kmeti, Iszmail basa név alatt Karsznak híressé lett védelmezője, a ki mint tudjuk, közelebbről Szíriában a lázadás lecsendesítésére közreműködött, november három első napjában Beyrutba visszajött, beadta lemondását Fuad basának, s e fontos tény igen nagy sensatiót okozott. Mondják, hogy Fuad basa semmi áron nem akarja elfogadni a lemondást, s mindent elkövet, hogy ez értelmes és hősi alvezért megtartsa a török seregben. De Iszmael basa érzi, hogy eljött a pillanat, melyben le kell lépnie Törökország politikai színpadáról. Bővön lefizette már a hála adóját a szultánnak, fényes szolgálataiban. Becsülettel és érdemmel járt pályáját bevégzi — s Angliában akarja megvonni magát.

— Pest, november 20-kán délután 4 órakor. Épen most vesszük azon távirati jelentést, hogy híres tájfestőnk Marko Károly tegnap estve 8 órakor Florencben meghalozott. (P. H.)

Temesvári újdonságok.

* Szombaton f. hó 24-én vették kezdetjüket a tanácskozmányok és kihallgatások gróf Mensdorff Pouilly altábornagynál a temesvári helytartósági kerületnek, t. i. Krassó, Temes, Torontál és Bács megyéknek az anyaországhoz való visszacsatolására nézve. Az első napon számos minden ajku és rendű férfi jelent meg a meghívás helyén, és mindnyájan oda nyilatkoztak, hogy ismét Magyarországhoz kívánnak tartozni, és hogy ezen terület Magyarországha való visszacsatolását törvényes követelésnek nézik. Vasárnapon Csakova, Belinc, Ohaba-Serbaszka, Mehala, Uj-Arad, Vinga, Kudritz, Zsám és Lippa községek szavaztak. Alig van kétség, hogy ezen kihallgatások és szavazások utolsó eredménye olyan lesz, a minőt csak az oly hazafi kívánhatja, ki a törvények sérthetlenségében, és az alkotmány őszinte gyakorlásában találja a haza legfőbb boldogságát. De ha nyugodtan is, és minden befolyás gyakorlásától tartzkodással nézünk is elejébe a szavazási eredménynek, távol sem várjuk, sem nem óhajtjuk, hogy a visszacsatolás azért mondassék ki, mert a szóba hozott konferenciákban nyilatkozó szavazatok oda döntötték el a dolgot, hanem mert alkotmányunk legsarkalatosabb törvényei — melyeken felséges dynastiánk uralkodási joga alapszik, — a visszacsatolást követelik, és országgyűlésen kívül törvényeket hozni, vagy változtatni nem lehet. — Mensdorff-Pouilly altábornagy f. hó 29-én N. Kikindára menend, hogy ott Torontál megye közönségét kihallgassa.

* Mily módon készülnek nálunk némely munkák, annak egyik példáját a jósefvárosi kapuk közti kövezeten látjuk. Közönségünk még élénk emlékezetben tartja azon bosszantást és kínlódást, melyet el kellett tűrni, míg a legrosszabb évszakban a várközi hidak és kövezetek elkészültek, — az ideiglenes közlekedés oly keserves módon tartatott fen, hogy vajmi a legrosszabb országot sem tett volna túl ezen gázlóra nézve. Nem mondhatjuk, hogy az illető munkák készítésével nagyon siettek volna, és még is, alig hogy 8 nap óta a rendes közlekedés ismét megnyitott volt, a kövezet annyira össze-vissza dült, mintha hegyomladék előtt állnánk. Hát a kiigazítás ismét a közönség oly nagy bosszantásával fog történni?

* Mult héten Remas bűvész lépett fel színházi közönségünk előtt. Egyik mesterségének bemutatására köcsögkalapra, avagy cylindere lett volna szüksége, és ezért fölkérte a közönséget, hogy neki valaki egy ily kalapot kölcsönözzön. Ataljános nevetést okozott, midőn nem találkozott senki sem, a ki az ily fejjel kedveskedni akart volna. Ne értse ezt azon-

ban valaki így, mintha nálunk cylinderek már láthatók nem volnának; — sőt számosabbak mint bár hol Magyarországha, hanem — a cylinderes főknék más okaik lehettek, hogy miért nem kínálták meg a bűvészt angströhrenekkel!

* Strampfer színházigazgatónk oly nagy részvétlenséggel találkozik, hogy szükségesnek látta operai személyzetét elbocsátani. Ismervén közönségünket, több más hibáról nem szólva, ezt az egyet elégségesnek tartjuk, hogy Strampfer urnak az eddiginél is még nagyobb részvétlenségnek jósoljunk. Évtizedek, sőt tán két nemzedék óta nem volt színházunk opera nélkül.

Előfizetési felhívás

BELEJTÜ

negyedik, az az 1861-ki folyamára.

Lapunk iránya ismeretes levén, elégségesnek hiszszük a tisztelt közönség részvételét nagyobb mértékben vállalatunk érdekében kikérni, minthogy soha sem volt nagyobb szükség e vidéken egy magyar közlönyre mint most. —

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. 30 kr.

Fél évre 3 ft. 15 kr. o. é.

Temesvár november 27-én 1860.

Szerkesztői távirda.

Brassó Kh. E. Az előfizetőinek szánt naptárak még most sem érkeztek ide. Ennél fogva meg nem felelhetünk a sürgetőknek.

Buda K. Gy. Szives válaszát várva várjuk.

Győr R. K. Kívánságának eleget fogunk tenni, sőt részben eljártunk már dolgában.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

Doctor Bécsi

műorvos

25. sz.

Hydorantipageron-ja,

(3—3)

a legjobb és legbiztosabb szer valamennyi edig ismeretes orvosságok közül fagydagánatok és fagykelekések ellen. Ha a baj még nagyon előre nem haladt, a szenvedő részek naponta e szerrel többször megmosdatnak.

Ha azonban már fagykelekések fejlődtek, ezen folyadék-nak egy része hasonló mennyiségű eső- vagy folyóvízzel kevertetik, és borítékul használtatik. Üvegje csak 50 krba kerül.

Raktár Temesvárott SIMON IMRE gyógyszerésznél a Józsefvárosban. LECHNER BENEDEK és idősb KRAUL kereskedőknél a belvárosban. KRAYER MIKSÁNÁL a Gyárkölvárosban.

Az első magyar általános biztosító-társaság

P e s t e n,

közelebb megkezdte a biztosítást az ember életére is,

ennél fogva elvállalja:

I. A biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjak biztosítását. (I. program.)

II. A biztosított életében fizetendő kiházasítási tőkék, elhalasztott évjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen évjáradékok biztosítását. (II. program.)

Ily biztosítások iránti bevallásokat elfogad az alólírt főgynökség s a felek minden kérdésére teljes készséggel és ingyen nyújt felvilágosítást.

Bevallási minták a **főgynökség irodájában**, valamint **BABUSNIK A., GRÜNBAUM M., s MAYER & SAILER** uraknál is ingyen kaphatók.

Temesvár értelmes lakossága, mely ismeri az életbiztosítás üdvösségét s meggyőződhetik a hazai társaság díjainak előnyössége és feltételének loyaltása felől hisszük, hogy e téren is bizodalommal, részvétellel forduland a hazai intézethez.

A biztosítottak halála esetében fizetendő „100 forint” tőke biztosításának díja: a (nyereménybeni részesüléssel.)

A biztosított koréve beléptekor	Évi díja a 85 korévig.	A biztosított koréve beléptekor	Évi díja a 85 korévig.
25 év	1 ft. 94 kr.	45 év	3 ft. 59 kr.
30 „	2 „ 22 „	50 „	4 „ 31 „
35 „	2 „ 54 „	60 „	7 „ — „
40 „	2 „ 99 „		

A biztosított öszveg a családnak kifizetetik, történjék a biztosított halála bár mikor. Így ha a biztosított az első befizetés után halna is meg, a biztosított tőke hiánytalanul és készpénzben fizetetik ki, s a biztosított fél, ha a kötvény 3 évig már érvényben állott, a társaság nyereményében is részesül, mely nyereményrész vagy az évi díj csökkentésére vagy az eredetileg biztosított tőke növesztésére fordíthatatik. Temesvárott, augusztusban 1860.

Az első magyar általános biztosító társaság temesvári főgynöksége.

Bandl testvérek.

16. sz. (S—18)

Gyógyszerészi gyakornok

kerestetik a párdányi gyógyszertárba, és erre nézve ajánlatokat elfogad Párdányban

(21. sz. 3—3)

Gürtler Máttyás.

23. sz. **Ugorka-tej** (3—3)

legolcsóbb és legártatlanabb minden eddigelé feldicsért szer közül az arc bőr szépségének és gyöngédségének megőrzésére és visszanyerésére. Használtatik a szeplők, bőrhimlők, bőratkák és barnaság, valamint az arc és kéz bőrkiütéseinek eltávolítására.

 Valódi és mindig tiszta minőségben kapható Temesvárott a józsefvárosi gyógyszertárban **SIMON IMRE-nél.**

(24. sz.) **A Gerr-féle,** (3—3)

Auxikomion-nak is nevezetett hajbalzsam.

A Gerr-féle, Auxikomion-nak is nevezetett hajbalzsam, szoros vegyészeti fejtegetés és a legtekintélyesb orvosok bírá-

latuk szerint, kik jeles hatása felől nyilatkoztak, a legbiztosb gyógyszer, mely eddig a hajnövés előmozdítására és a hajkihullás meggátolására nyilvánított és ajánltatott; mert az, legszorosb értelmében a szónak, valódi balzsama a hajnak. Mert:

1. Természettani törvényeknél fogva a főbör ezen balzsamot fölszíja és a hajcsirág juttatja, hol táplálólóg hat, azt szinte megrágyázzván és a növéshez szükséges erőt nyújtván.

2. A fenebbi tulajdonsága szerint hat is jelesen a haj minémiségére, a csatornába, mely nagyító üveggel vizsgálódások szerint minden hajszálnak tulajdona, fekve, és belső üregébe behatva, megpuhítja azt és nyújt annak fényt és tartós simaságot.

3. Ép oly jóltevőleg hat a közbevegyített balzsamos alkotórésznél fogva a hajtelepre is. Ha ott zsibadsággal találkozik, mely oka a haj s gyökere kihullásának, akkor a hajtelepet szeliden éleszti, azt hathatósan erősítve és szilárdságot nyújtva.

4. Ezen hajbalzsam gyógyerényei továbbá nem csak a hajtelep és hajcsira erősítésére szorítkoznak, hanem igen célszerűleg közbevegyített balzsamos részei által megindítják és nevelik életerejét ama kis, apró műszereknek, melyek a hajtelepben léteznek.

 Bizományi főraktár **Simon Imre** gyógyszertárában a Józsefvárosban, hol a balzsam palackja 1 ft. 50 krral, s a ke-nőcs csupra sziatén 1 ft. 50 krjával kapható, vagy megrendelhető.